

Tab. 2. Volně dostupné registrované léčivé přípravky k léčbě LUTS na českém trhu (17)

Název	Účinná složka	Dávkování, způsob užití	Indikace (I), kontraindikace (KI), poznámka
Prostamol Uno cps.mol.30, 60, 90 Berlin-Chemie AG	Serenoa repens (extrakt 9–11 : 1) 320 mg	1 tobolka 1x denně, ve stejnou denní dobu, nerozkousané, po jídle, zapít vodou.	I: symptomatická léčba BHP dospělých mužů. KI: hypersenzitivita na léčivou a pomocnou látku. Poznámka: nutné pravidelné a dlouhodobé užívání (zlepšení obtíží lze očekávat nejdříve po 4 týdnech terapie).
Capistan 160mg cps.dur.60 PIERRE FABRE MEDICAMENT	Serenoa repens (extrakt) 160 mg	2x denně 1 tobolku v průběhu jídla či po jídle, zapít vodou.	I: symptomatická léčba BHP dospělých mužů. KI: hypersenzitivita na léčivou látku, pomocnou látku. Poznámka: lze užívat dlouhodobě.
Prostakan Forte cps.120 Dr. Willmar Schwabe GmbH & Co. KG	Serenoa repens (extrakt 10–14,3 : 1) 160 mg, Urtica dioica et div. (extrakt z kořene 7,6–12,5: 1) 120 mg	Obvykle 1 kapsle 2x denně. Kapsle užívat v průběhu jídla nebo po jídle, nerozkousané, zapít vodou.	I: symptomatická léčba BHP dospělých mužů. KI: hypersenzitivita na léčivou látku, pomocnou látku, alergie na arašidy nebo sóju. Poznámka: léčebný účinek se plně projeví až po několika (alespoň čtyřech) týdnech léčby, s vysazením léčby účinek odeznívá.
Epilobin Planta spc.20 l LEROs, s.r.o.	Epilobii herba 0,750 g, Bucco folium 0,375 g, Solidaginis herba 0,225 g, Calendulae flos c. cal. 0,150 g	2–3x denně 300 ml nálevu připraveného z 1 nálevového sáčku (1,5 g čajoviny).	I: symptomatická léčba BHP dospělých mužů. KI: hypersenzitivita na léčivé látky.

BHP – benigní hyperplazie prostaty, LUTS – lower urinary tract symptoms

i antimuskarinka využívaná k léčbě LUTS, která se liší v rámci skupiny různou mírou selektivity k cílovým receptorům v oblasti močového traktu, a tím je ovlivněn i výskyt nežádoucích účinků. Vzhledem k tomu, že anticholinergika i mirabegron snižují frekvenci močení, urgencye a urgentní inkontinenci, mají potenciál zvýšit riziko nárůstu postmikčního rezidua. Je třeba sledovat pacienty s rizikem neúplného vyprázdnění močového měchýře (22).

Možnosti farmaceutické péče při symptomech LUTS

Častou praxí je, že muži dříve než lékařem navštíví v prvním kroku lékárnou, aby zakoupili některý z volně prodejných léčivých přípravků či doplňků stravy. Zde je důležitá pozice farmaceuta či farmaceutického asistenta, kteří by měli odborně vyhodnotit, zda se nejedná o akutní problém vyžadující neodkladnou lékařskou intervenci. Pacient by při výskytu mikčních potíží měl být vždy poučen o vhodnosti co nejčasnější návštěvy lékaře. V případě nezávažných a nezhoršujících se potíží není chirurgická či farmakologická léčba vždy nutná, lékař může doporučit i užívání volně prodejného registrovaného léčivého přípravku na bázi fytotherapie a režimová opatření. Paleta přípravků na trhu je poměrně široká, jedná se o monokomponentní či polykomponentní přípravky. Nejčastějšími základními aktivními složkami jsou extrakt z plodů *Saw palmetto*, serenoa pilovitá (*Serenoa repens*),

extrakt z kůry slivoně africké (*Pygeum africanum*), nať vrbovky malokvěté, (*Epilobium parviflorum*), olej lisovaný ze semen některých odrůd tykve obecné (*Cucurbita pepo*), nať kopřivy dvoudomé (*Urtica dioica*), dále dezinficiencia močového traktu list buku (*Barosma betulina*), nať zlatobýlu (*Solidago virgaurea*) či další vitalizující složky jako kořen ženšenu (*Panax ginseng*). Registrované léčivé přípravky jsou uvedeny v tabulce 2. Je třeba se řídit informacemi uvedenými v SPC. U extraktu z plodů Serenoy plazivé bylo popsáno teoretické riziko interakce s antikoagulační a antiagregační léčbou ve smyslu zvýšení rizika krvácivosti (23). Informace je uvedena i v SPC přípravku Prostamol UNO (17). Olej lisovaný z dýně je součástí doplňků stravy, doporučena je dávka 480 mg denně ve třech dílčích dávkách, doporučuje se také užívání loupaných semen v dávce 10 g denně. Ačkoliv je biologický účinek oleje prokazatelný, závisí na složení rostlinné suroviny, ze které byl vyroben. Semena jednotlivých tykví se liší podílem sterolové frakce (23).

Pro zhodnocení míry závažnosti obtíží může být nápomocen dotazník doporučený Světovou zdravotnickou organizací – Mezinárodní skóre prostatických symptomů (I-PSS; International Prostate Symptom Score). (24) Dotazník hodnotí např. frekvenci výskytu neúplného vyprázdnění, přerušovaného močení, urgencye, přerušované mikce, nykturie, slabého proudu aj. včetně dotazu hodnotícího kvalitu života s uvedenými obtížemi. Odpověď pak lze také použít jako hodnotící

marker vývoje onemocnění v průběhu času, a ke sledování efektu chronické terapie (24).

Inkontinence moči, hyperaktivní močový měchýř

Popis, výskyt a predispoziční faktory inkontinence moči

Inkontinenci moči lze definovat jako nedobrovolný únik moči. Tato porucha představuje pro pacienty nejen zdravotní a hygienický, ale také značný psychický a sociální problém. Inkontinence moči se v dospělé populaci vyskytuje až dvakrát častěji u žen než u mužů (25). Některá onemocnění vedoucí k inkontinenci moči nemusí souviset přímo s močovým ústrojím. Inkontinence významně ovlivňuje kvalitu života pacienta. Rozdělení je možné z několika hledisek a přesná diagnóza se opírá o okolnosti, které k potížím vedou, a podle uvedeného se přistupuje k léčbě. Inkontinence moči může být jedním z iritačních LUTS, může souviset s řadou onemocnění, a to s infekcí močových cest, nádorovým onemocněním, močovými kameny, neurologickým onemocněním, vyskytnout se i jako polékový problém či dopad oslabení pánevního svalstva. Z režimových faktorů je zřejmý vliv kouření, kofeinových a alkoholických nápojů a některých kořeněných jídel.

Poléková inkontinence moči

Mezi léčiva, která mohou ovlivnit činnost a spasticitu močového měchýře, patří léčiva ze skupiny antidepresiv, antipsychotik, sedativ,